

ΔΗΜΟΦΩΝ

ΕΤΟΣ 17ο

ΤΕΥΧΟΣ **79**

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2016

Μετέωρα

ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

Σύλλογος Ποιοτικής & Πολιτιστικής
Αναβάθμισης Δυτικής Αττικής
“Ο ΔΗΜΟΦΩΝ”

ΕΚΔΟΤΗΣ

Παναγιώτης Δημητρούλης
(Κιν.: 6977.781.753)

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΜΕΛΩΝ/ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Κοροπούλης Βασίλης

Κοροβέση Ελένη

Παπαϊωάννου Παναγιώτης

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ

Λαϊνάς Παναγιώτης -

Μποχάρτζας Γεώργιος

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Κωνσταντίνα Πέππα

Τηλ./Fax: 210.55.58.291

ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΣΗ - ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ

Μήτσιου - Τσιόμη Κατερίνα

Πτυχ. Τεχνολόγος Γραφικών Τεχνών

Ταχυδρομική Διεύθυνση

28ης Οκτωβρίου 3, 196 00

Μάνδρα Αττικής

Τηλ.: 6977.781.753

www.dimofon.gr

e-mail: info@dimofon.gr

Ο “ΔΗΜΟΦΩΝ” ανταλλάσσεται με
όλα τα έντυπα πολιτιστικού περιεχομένου.

Τα επώνυμα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις εκείνων
που τα υπογράφουν.

Επιτρέπεται η τμηματική ή ολική αναδημοσίευση
άρθρων, υπό την προϋπόθεση ότι θα αναγράφεται η
πηγή τους.

Η ύλη για το τεύχος “έκλεισε” στις 11/12/2016

ΕΤΟΣ 17ο **79**
ΤΕΥΧΟΣ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2016

ΠΟΙΗΣΗ από τον ΘΕΩΝΑ ΧΑΡΑΤΣΗ

ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΜΕΡΑΣ

“Στιγμές σταλμένες από θείο χέρι”
ετούτες οι στιγμές της ψυχίας
λίγο πριν κοιμηθούμε το βράδι
προσμετρούμε τι κερδίσαμε
στην διάρκεια της μέρας.

Ζυγίζουμε τα καλά και τα κακά της
αισθήματα, λύπες, χαρές και άγχη
που θα μας ακολουθήσουν τ’ άλλο πρωί πάλι
σε μια καινούργια μέρα πια ξυπνώντας.

Κι είναι το καταφύγιο του νού μας
η ίδια αυτή ασχολία κάθε βράδι
σαν ιεροτελεστία αγαπημένη
μας συντροφεύει ώσπου να κλείσουν τα μάτια
σου ύπνου την γαλήνη και το βύθος.

Μ’ αλίμονο η πλάσιγγα πάντοτε γέρνει
προς την μεριά παθών κακών και μοχθηρίας
με λύπη ανακαλύπτουμε ότι
τη μέρα που πέρασε δεν ωφελησαμε καθόλου
τους συνανθρώπους μας και τον εαυτό μας.

Λες και φορούμε παρωπίδες
δεν βλέπουμε πέρα από την αντανάκλαση του καθρέφτη
και το μόνο πράγμα ίσως που μας σώζει
είναι που μόνοι μας παραδεχόμαστε την φαυλότητά μας.

ΣΧΟΛΙΑ: Το ποίημα αναφέρεται στην καθημερινή βραδινή ενασχόληση του ποιητή με το να ζυγίσει τις καλές και τις κακές πράξεις του, της ημέρας που πέρασε. Τα λόγια του ποιήματος που βρίσκονται σε αγκύλη είναι παρμένα από ένα ποίημα του Σεφέρη με τίτλο “Στροφή” και από τα οποία εμπνεύστηκε ο ποιητής το υπόλοιπο ποίημα. Στην τελευταία στροφή που χρειάζεται την περισσότερη επεξήγηση ο ποιητής αναφέρεται σε κάποια ναρκισιστικά στοιχεία του όταν αναφέρεται “στην αντανάκλαση του καθρέφτη”. Και το ποίημα κλείνει με την σκέψη ότι από την στιγμή που μόνοι μας παραδεχόμαστε την μωρία μας, αυτό είναι κάτι σημαντικό που μας βοηθάει στην παραπέρα εξέλιξη του εαυτού μας.

Ἡ κρίσιμη ὥρα

τοῦ ἀρχιμ. Ἰακώβου Κανάκη

Τὸ μήνυμα τοῦ Εὐαγγελίου μεταδόθηκε σταδιακά σέ ὅλα τὰ μήκη καί τὰ πλάτη τῆς γῆς. Ἀπό τοὺς πρώτους μαθητές, τοὺς δώδεκα, τοὺς ἐβδομήκοντα καί τοὺς διαδόχους τοὺς πέρασε καί ἄλλαξε ὅλον τὸν κόσμον. Τό καλὸ μήνυμα βρῆκε μὲν κλειστές πόρτες ἀλλὰ συχνά ἀνοιχτές καρδιές. Φυσικά ἡ ἀξία εἶναι μεγάλη, μοναδική καί σημαντική γιὰ κάθε ψυχή, πού ἐγκολπώθηκε τὸ καινούργιο μήνυμα. Ὅμως ὑπῆρξαν περιπτώσεις πού πραγματικά θαυμάζεις τὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ γιὰ τὸν τρόπο

ἐλκυσῆς, σαγήνευσης κάποιων προσώπων. Τρανὸ παράδειγμα ὁ Σαούλ. Ὁ μεγάλος αὐτὸς διώκτης τῶν χριστιανῶν γίνεται Παῦλος, κορυφαῖος ἀπόστολος, κήρυκας τῶν Ἑθνῶν καί διδάσκαλος τῆς οἰκουμένης. Ἐκτός αὐτοῦ τόσο ἄλλοι, ὅπως βλέπουμε στὴν Ἐκκλησιαστική ἱστορία, ἀπὸ ἔχθροι τῆς Πίστεως γίνονται ὁμολογητές καί μάρτυρες. Τόσα θαύματα, τόσες προσωπικὲς ἀποκαλύψεις, πού σέ στρέφουν γιὰ ἓνα ἀκόμα λόγο δοξολογικά πρὸς τὸ Θεό.

Ἡ μεταστροφή ἑνὸς ἀνθρώπου ἀπὸ μιά κοινὴ, καθημερινή ζωὴ σέ μία νέα πορεία μὲ αἰῶνια προοπτική δέν ἔπαυσε ποτέ νά ἐμφανίζεται. Ἀπὸ τότε πού ὁ Χριστὸς σαρκώνεται, ἀλλὰ καί πρὶν, τὸ θαῦμα τῆς θείας ἀλλοίωσης τελεσιουργεῖται ἱεροκρυφίως καί ἀκατάπαυστα μέσα στίς καρδιές ἀμέτρητων ἀνθρώπων. Ἀλλὰ, ἄς σταθοῦμε σέ μιά κατηγορία ἀνθρώπων, αὐτῶν πού μὲ ἐπιχειρήματα ἰδεολογικά, φιλοσοφικά καί ἄλλα ἀρνοῦνταν τὴν ὑπαρξὴ τοῦ Θεοῦ, πολλῶ δέ μᾶλλον τὴν παρουσία Του στὴν ζωὴ τους. Εἶναι συνήθως ἄνθρωποι μορφωμένοι, μὲ πτυχία καί τίτλους ἐπιστημονικούς. Διπλωματούχοι θετικῶν ἐπιστημῶν. Ἄλλοι μὲ περιουσία καί χρήματα καί ἄλλοι ἀάμπωχοι γιὰ τὰ πιστεύω τους.

Τί γίνεται ὅμως ὅταν ὁ Χριστὸς κρούσει τὴν πόρτα τῆς δικῆς τους καρδιάς; Δέν ὑπάρχουν γενικὲς ἀπαντήσεις. Ὑπάρχει ἐξατομικευμένη προσέγγιση γιὰ τὴν περίπτωση κάθε ἀνθρώπου. Θὰ ἀναφέρω μία ἐξ αὐτῶν. Στὰ νειάτα του βρίσκεται πρῶτος σέ καταλήψεις καί κοινωνικοὺς ἀγῶνες. Στὸ πανεπιστήμιο πρωτοστατεῖ σέ συλλαλητήρια. Τὸν πονᾷ, καί ὄχι ἄδικα, ἡ κοινωνικὴ ἀνισότητα. Ζητᾷ ἰσονομία καί ὑπερμαχεῖ γιὰ τὴν ἀλληλεγγύη. Προασπίζεται μὲ τὴν διαμαρτυρία του τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα, ἰδιαίτερα ὡς φοιτητής. Εἶναι ἰδεολόγος. Τὰ χρόνια ὅμως περνοῦν καί ὅσα ζεῖ νὰ μὲν ὑπάρχουν ἀκόμα μέσα του καί διαμορφώνουν τὴν συμπεριφορὰ του, ἀλλὰ δέν τὸν γεμίζουν πλέον ὑπαρξιακά, δέν τὸν ξεκουράζουν ψυχικά. Εἶναι ὅλα καλά, ἀλλὰ ἀπρόσωπα. Ἰδέες, ἀξίες πού δέν κοινωνοῦν μὲ τὴν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου. Τότε

ψάχνει τὸ Πρόσωπο. Ψάχνει νά βρεῖ κάτι πού τοῦ λείπει. Ὁ Χριστὸς τοῦ δείχνει πῶς ἔντονα τὴν παρουσία Του καί τότε ἐκεῖνος τὸ ἀντιλαμβάνεται. Ἀντιλαμβάνεται κάτι πού ὑπῆρχε καί πρὶν, ἀλλὰ ἀπλᾶ δέν τὸ ἐβλεπε. Ἀρχίζει τὴν καλὴ ἀναζήτηση. Καί ἐπειδὴ τώρα ἡ διάθεση εἶναι ἀγαθή, ἀρχίζει καί «βλέπει», αἰσθάνεται. Τὸ «χάδι» τοῦ Θεοῦ γίνεται τώρα πῶς αἰσθητὸ καί ἡ καρδιά δέν ἀργεῖ νά ἐλκυσθεῖ. Νιώθει ποιά εἶναι πλέον ἡ ἀλήθεια, ὅπως καί ὅτι πέρασε πολλὰ χρόνια «χαμένα» γιὰ νά τὴν βρεῖ. Ὁ ἐγωισμὸς ἀντιστέκεται μὲ προφάσεις σχολίων φίλων καί γνωστῶν. «Δέν σέ ἀναγνωρίζουμε» τοῦ λένε. «Πῶς νά πετάξω τόσα χρόνια»; λέει αὐτός. Πῶς νά ἀπαρνηθεῖς ἓνα ἐγὼ πού πάντα εὗρισκε λόγους καί ἐπιχειρήματα γιὰ τὴν «ἀποδεδειγμένη ἀθεΐα». Σέ αὐτὸ τὸ κρίσιμο καί κομβικὸ γιὰ τὴν ὑπαρξὴ σημεῖο μὴν γυρίσεις πίσω. Μείνε σέ αὐτὸ πού ζεῖς καί προχώρησε. Ὅλα τὰ προηγούμενα εἰπώθηκαν γιὰ νά λεχθεῖ αὐτό. Προχώρησε στὸ δρόμο πού ἀνοίχτηκε μπροστά σου. Μὴν ἀκούσεις τίς σειρήνες γιατί τὸν ἦχο τους τὸν ἄκουσες τόσα χρόνια καί δέν σέ ὁδήγησε σέ αὐτὸ πού ποθοῦσες πραγματικά. Θυμήσου αὐτόν τὸν Ζακχαῖο τοῦ Εὐαγγελίου, πού δέν δίστασε νά καταπατήσῃ τὴν «ἀξιοπρέπειά του» γιὰ νά συναντήσῃ τὴν ἴδια του τὴν ζωὴ, τὴν σωτηρία του. Αὐτὸς ὁ ἐπιφανὴς καί τόσο ἄλλοι ἐξῆσαν τὴν στιγμή καί ἄλλαξαν τὴν ζωὴ τους. Καί ἂν δέν μπορεῖς ἀκόμα νά γίνεις φανερός γίνε «νυκτερινὸς μαθητὴς Του», καί κουβέντιασέ Τον μέχρι τὸ πρωῒ. Καί ὅταν ἔρθῃ ἡ κρίσιμη στιγμή ὁμολόγησέ τον καί ζήτησε τὸ «Σῶμα Του». Καί ὅταν τὸ λάβεις «θάψε το» μέσα σου καί τότε αὐτὸ θὰ σέ ἀναστήσει. Καί μὴν ξεχάσεις ὅτι δέν ὑπάρχει προσωπικὴ ἀνάσταση. Κάνε ὅτι μπορεῖς καί γιὰ τὸν διπλανό σου. Κοινὴ ἀνάσταση καί καινὴ χαρά.

Το Διοικητικό Συμβούλιο
του Συλλόγου "Ο Δημοφών"
& η Συντακτική Ομάδα του περιοδικού
εύχονται ολόψυχα
στους αναγνώστες, τους φίλους
& τα μέλη του

Χρόνια Πολλά,
Υγιές, Ευτυχισμένο & Δημιουργικό
το 2017!

Ο χορός Τράτα στα Μέγαρα ή/και στην Ελευσίνα;

Οι περισσότεροι από μας γνωρίζουμε ότι ο χορός "Τράτα" συνδέεται κατά βάση με τα Μέγαρα. Έτσι μας φαίνεται απολύτως φυσικό να βρίσκουμε την κάρτα αλληλογραφίας που παραθέτουμε, που εκδόθηκε στις αρχές του 20ού αιώνα από τον εκδοτικό οίκο "Πάλλης - Κοτζίας".

Την ίδια εποχή, όμως, από τον εκδοτικό οίκο Μ.Ν. Μικαλόπουλου, κυκλοφόρησε και μια κάρτα που απεικονίζει την "Τράτα" να χορεύεται (και) στην Ελευσίνα. Η συγκεκριμένη, που επίσης παραθέτουμε, φέρεται να έχει ταχυδρομηθεί στις 7 Σεπτεμβρίου 1905 σε μια γαλλίδα δεσποινίδα.

Σε μια πρόχειρη αναζήτησή μας στο διαδίκτυο, βρήκαμε την ίδια ακριβώς εικόνα – παράσταση, σε κάρτα προφανώς άλλου, άγνωστου μας, εκδότη, με την λεζάντα "Τράτα Μεγάρων – Danse 'Trata' a Megara", που συσκοτίζει ακόμα περισσότερο τα πράγματα...

Υπάρχει κάποιος από τους αναγνώστες μας που μπορεί να προσδιορίσει εάν απεικονίζεται η Ελευσίνα ή τα Μέγαρα;

Σ.Γ.Α.

Μάνδρα 1961 & Μάνδρα 2016

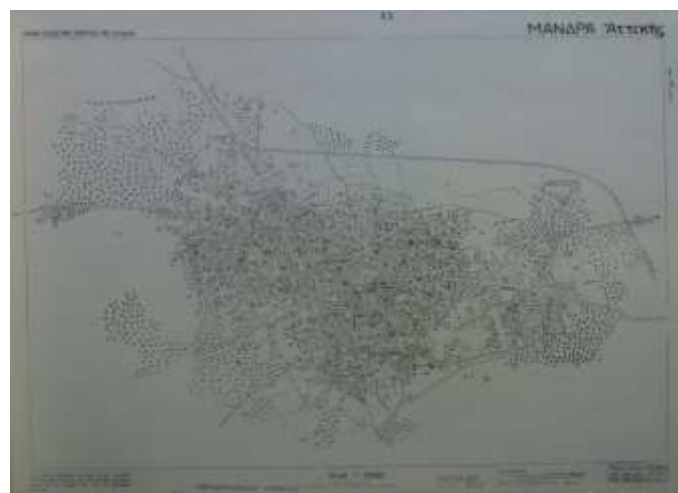
Εάν κάποιος σήμερα, το 2016, αναζητήσει την Μάνδρα στο Google Maps (και μάλιστα στο Google Earth), θα έχει την "δορυφορική" οπτική της Εικόνας 1.

Στον β' τόμο της τρίτομης έκδοσης της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της

Ελλάδος, που κυκλοφόρησε το 1963, με χάρτες πόλεων και κωμοπόλεων της χώρας, βρίσκουμε το "χαρτογραφικόν σκαρίφημα, συνταχθέν διά την Απογραφήν Πληθυσμού της 19 Μαρτίου 1961, επί τη βάσει αεροφωτογραφιών της Ε.Β.Α. λήψεων 1959-1961 και συμπληρωθέν επιτοπίως" της Εικόνας 2.

Συγκρίνετε και... κρίνετε μόνοι σας, πώς διαφοροποιήθηκε η κατάσταση στα 55 χρόνια που μεσολάβησαν. Τότε ο πληθυσμός (σύμφωνα με την απογραφή του 1961) ήταν 4636 κάτοικοι, ενώ σήμερα (ή, κατ' ακρίβεια, σύμφωνα με την απογραφή του 2011) είναι 12792 κάτοικοι... Τότε οι οικοδομές ήταν όλες ισόγειες, ενώ σήμερα...

Σ.Γ.Α.

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΞΕΧΩΡΙΣΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

συνήθως όλοι μεταμορφωνόμαστε την περίοδο των γιορτών φορώντας το «καλό» μας πρόσωπο και μετά το ξεχνάμε. Ακόμη κι έτσι όμως, για τα παιδιά τα μαθήματα και οι εμπειρίες που μπορεί να αποκομίσουν προσφέροντας έστω και το

ελάχιστο είναι πολύτιμα, ίσως και να διαμορφώσουν το χαρακτήρα τους.

Τα παιδιά που ξέρουν να δίνουν έχουν μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση και αυτοεκτίμηση.

Τα οφέλη από την προώθηση των φιλανθρωπικών ενεργειών των παιδιών είναι τεράστια. Αφενός, περιορίζεται το επαναλαμβανόμενο «θέλω» και «δώσ'το μου τώρα» που όλοι οι γονείς ακούν διαρκώς.

Παράλληλα όμως, ενισχύεται η αυτοεκτίμηση των παιδιών, καθώς συνειδητοποιούν ότι μπορούν να αλλάξουν τα πράγματα γύρω τους, ότι οι ενέργειές τους έχουν σημασία.

Τα παιδιά συνειδητοποιούν επίσης ότι υπάρχει και μία πραγματικότητα πέρα από αυτή που ζουν. Βλέποντας συνομήλικους τους να ζουν με διαφορετικές συνθήκες, τα παιδιά...βγαίνουν απ' τη γυάλα, με ό,τι αυτό μπορεί να συνεπάγεται.

Μερικές ιδέες για το πώς θα μπορούσατε να αξιοποιήσετε τα φεινά Χριστούγεννα προς αυτό τον σκοπό, με την ισχυρή παρότρυνση - για όλους μας- να συνεχιστεί αυτή η προσπάθεια καθ' όλη τη διάρκεια του έτους είναι οι εξής:

Ζητείστε από τα παιδιά να ξεχωρίσουν δώρα, βιβλία, ρούχα και παιχνίδια, σε καλή κατάσταση, που δεν τα χρειάζονται πια.

Πριν επιλέξετε κάτι για να το προσφέρετε, βεβαιωθείτε ότι είναι καθαρό και σε καλή κατάσταση. Αναρωτηθείτε: Εσείς θα το φορούσατε/δίνετε στο δικό σας παιδί;

Εξηγήστε στα παιδιά ότι θα τα δώσουν σε παιδιά που δεν έχουν αρκετά ρούχα και παιχνίδια και τα έχουν ανάγκη.

Ότι κι αν επιλέξετε, κατά την επίσκεψή σας στο χώρο, πρέπει να είστε προσεκτικοί ώστε τα παιδιά σας να καταλάβουν ότι τα παιδιά που επισκέπτεστε δεν είναι αξιοθέατα και πρέπει να τους φερόμαστε με σεβασμό και τρυφερότητα. Άλλωστε, το μήνυμα που θέλουμε να περάσουμε στα παιδιά μας είναι ακριβώς αυτό: Η βοήθεια προς τον συνάνθρωπο δεν είναι οίκτος. Είναι αγάπη.

Βοηθήστε τους ηλικιωμένους της γειτονιάς.

Όσο κι αν έχουμε αποξενωθεί στις πόλεις, όλοι γνωρίζουμε κάποιον ηλικιωμένο γείτονα. Με δική σας παρότρυνση τα παιδιά μπορούν να προσφερθούν να του καθαρίσουν το σπίτι, να του κάνουν τα ψώνια από το σουπερμάρκετ, να βγάλουν έξω τα σκουπίδια... και ό,τι άλλο μπορεί να ζητήσει.

Δημιουργούμε το δικό μας μπαζάρ.

Τα παιδιά θα διασκεδάσουν αφάνταστα εάν συνεργαστούν με συμμαθητές και φίλους και φτιάξουν το δικό τους παζάρι. Ένας πάγκος στη γειτονιά με χειροποίητα στολίδια, γλυκά και ό,τι άλλο μπορεί να φτιάξουν. Καλεσμένοι οικογενειακοί φίλοι και συγγενείς που σίγουρα θα σπεύσουν να στηρίξουν αυτή την πρωτοβουλία. Και τα έσοδα θα έχει οριστεί εκ των προτέρων ότι θα διατεθούν για κάποιο καλό σκοπό.

Υιοθετούμε ένα αδέσποτο κατοικίδιο.

Είναι μεγάλο μάθημα ζωής για τα μικρά παιδιά να κατανοήσουν ότι δεν γίνεται να αγοράζουμε ζώα από petshop, ενώ είναι τόσα τα ζώα που υποφέρουν.

Όταν θα αποφασίσετε να κάνετε το μεγάλο βήμα, πρέπει να εξηγήσετε ότι είναι μία απόφαση με πολλές ευθύνες.

Εθελοντική εργασία για καλό σκοπό.

Οι ιδέες είναι πολλές. Από το να καθαρίσετε το πάρκο της γειτονιάς ή να φυτέψετε δέντρα και λουλούδια – με γονεϊκή πάντα καθοδήγηση.

Στηρίξτε κάποιον που ξέρετε ότι κατά τη διάρκεια των γιορτών παλεύει με τη μοναξιά και τη μελαγχολία.

Ένα παιδικό χαμόγελο και μια ζεστή καλημέρα μπορούν να κάνουν θαύματα. Πόσο μάλλον αν συνοδεύονται από μία γλάστρα με λουλούδια, μερικά γλυκά ή μια χριστουγεννιάτικη κάρτα που τα παιδιά ζωγράφισαν μόνα τους.

Φτιάξτε κουλουράκια ή ζωγραφίστε χριστουγεννιάτικες κάρτες για όλους όσοι βοηθούν τα παιδιά καθημερινά.

Τη δασκάλα στο σχολείο, τον οδηγό του σχολικού, την σχολική τροχονόμο.

Φέτος, ας προσπαθήσουμε αυτή η διάθεση αλληλοβοήθειας και αλληλεγγύης να διατηρηθεί όλο τον χρόνο και όχι μόνο κατά την περίοδο των γιορτών.

A.I.K.

ΌΤΑΝ ΟΙ ΜΙΚΡΟΙ ΠΡΙΓΚΙΠΕΣ ΜΕΓΑΛΩΣΟΥΝ... Εκπαιδευτικό πρόγραμμα

(Διδακτικό σενάριο με θέμα την εικόνα των νηπίων για τον εαυτό τους και τις προσδοκίες τους για την εξέλιξή τους στο μέλλον)

Εισαγωγή

Η ανάγκη συνειδητοποίησης της δημιουργικότητάς μας κατά την αναγνωστική διαδικασία, σε συνδυασμό με την τεράστια παιδαγωγική δύναμη της λογοτεχνίας, υπαγορεύουν το σχεδιασμό και την υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων που επικεντρώνονται σε λογοτεχνικά κείμενα. Το συγκεκριμένο πρόγραμμα που αναπτύσσουμε στη συνέχεια, όπως υποψιάζεται προφανώς κάποιος από τον τίτλο του, αναφέρεται στον **Μικρό Πρίγκιπα** του **Εξυπερύ** σαν λογοτεχνικό πρότυπο και παγκόσμιο σύμβολο της παιδικής αθωότητας. Σε μια κοινωνία που τα παιδιά μας από πολύ μικρά μιμούνται συμπεριφορές που δεν προσιδιάζουν στην παιδική φύση τους, η εξύμνηση της παιδικότητας από τον Εξυπερύ μέσα από το έργο του «Ο Μικρός Πρίγκιπας» συνιστά την ύψιστη δικαίωση της παιδικής μας ηλικίας. Επιδιώκοντας συνεπώς μέσα από τις εκπαιδευτικές μας δραστηριότητες την αναζήτηση και τη διαφύλαξη του παιδικού εαυτού μας όπως προτείνει ο Εξυπερύ, θεωρούμε ότι συμβάλλουμε στην καλλιέργεια στους μαθητές μας της επιθυμίας για έναν κόσμο καλύτερο και ότι τους δείχνουμε τον ασφαλέστερο δρόμο που οδηγεί στην προσωπική ευτυχία.

Στόχοι

- Κοινωνικοσυναισθηματική ανάπτυξη, καθώς τα νήπια κάνουν τα πρώτα βήματα στην αυτογνωσία, προβληματιζόμενα σε σχέση με τον ενήλικο εαυτό τους και εκφράζοντας στους συμμαθητές τους επιθυμίες και προσδοκίες αναφορικά με το μέλλον τους.
- Καλλιέργεια της δημιουργικής σκέψης και έκφρασης μέσα από την επεξεργασία εμπειριών και εντυπώσεων και τη λεκτική και εικαστική απόδοση χαρακτηριστικών και καταστάσεων που αναφέρονται στο μέλλον.
- Γλωσσική ανάπτυξη μέσα από την ανάγνωση των λογοτεχνικών κειμένων και τη δημιουργία από τα νήπια πρωτότυπων αφηγηματικών ιστοριών με βασικό ήρωα τον ενήλικο εαυτό τους και αναφορές στα ενήλικα πρόσωπα των συμμαθητών τους.
- Αισθητική ανάπτυξη μέσα από την επαφή των νηπίων με τη λογοτεχνία και την εικαστική απόδοση (ζωγραφική) του ενήλικου εαυτού τους.
- Καλλιέργεια της ικανότητας των μαθητών να ακούν, καθώς παρακολουθούν την αφήγηση του συμμαθητή τους, ώστε να ζωγραφίσουν τον ενήλικο εαυτό του, όπως ο ίδιος τον φαντάζεται και τον περιγράφει.
- Βελτίωση της επικοινωνίας και επαφής μεταξύ των νηπίων, εφόσον ανταλλάσσουν σκέψεις και εντυπώσεις αναφορικά με τον ενήλικο εαυτό τους, καθώς και αυτούς των συμμαθητών τους και τις ζωγραφίζουν.
- Εξοικείωση με το λογοτεχνικό φαινόμενο μέσα από την ανάγνωση λογοτεχνικών αποσπασμάτων, όπου συνυπάρχουν η δημιουργικότητα του συγγραφέα και του αναγνώστη.
- Συνειδητοποίηση της δημιουργικής διάστασης της ανθρώπινης φύσης μέσα από τη συμμετοχή σε δραστηριότητες όπου κυρίαρχος αναδεικνύεται ο ρόλος της φαντασίας.

Μεθόδευση

Μέσα από την ανάγνωση αποσπασμάτων από το βιβλίο «**Μετά τον Μικρό**

Πρίγκιπα», Συγγρ. Ελένη Α. Ηλία, Εικον. Λήδα Βαρβαρούση, εκδ. Ηριδανός, και συγκεκριμένα από τα κεφάλαια **Το δώρο του δειλινού** (σελ. 15-16), **Η Αποκάλυψη** (σελ. 45-46) και **Επίλογος** (σελ. 52), στα οποία η αφηγήτρια συναντά το Κοριτσάκι κατά το πρότυπο της συνάντησης του Μικρού Πρίγκιπα του Εξυπερύ με τον πιλότο, προκύπτει αβίαστα ότι το πρόσωπο του Μικρού Πρίγκιπα συνιστά τον παιδικό εαυτό του πιλότου, που ο ίδιος τον «ανακαλύπτει» ξανά όταν βρίσκεται μόνος στην έρημο. Αφού η ανάγνωση των σχετικών αποσπασμάτων ολοκληρωθεί, οι συμμετέχοντες στο πρόγραμμα μαθητές καλούνται σε μία συνάντηση με τον ενήλικο εαυτό τους. Εκείνο που εκ των πραγμάτων αλλάζει στην περίπτωση των νηπίων, είναι η οπτική. Στις ιστορίες των μαθητών μας δηλαδή δεν πρόκειται για μία συνάντηση όπου ανακαλείται το παρελθόν. Πρόκειται για συνάντηση η οποία αναφέρεται στο μέλλον τους, οπότε καθοριστικός σε αυτήν θα είναι ο ρόλος της φαντασίας. Το νήπιο-αφηγητής αυτής της συνάντησης θα προβάλλει στην ιστορία του τις προσωπικές επιθυμίες του, θα ονειρευτεί την εξέλιξή του. Καθώς μάλιστα η συγκεκριμένη εικόνα θα είναι καταγεγραμμένη στο πλαίσιο του προγράμματος, ο αφηγητής της θα μπορεί να ανατρέχει σε αυτήν οποιαδήποτε στιγμή στην κατοπινή του ζωή. Εκτός από την παρουσίαση του μελλοντικού ενήλικου εαυτού τους τα νήπια θα καθορίσουν επίσης την ακριβή στιγμή, τον τόπο, τις συνθήκες και την αιτία της συνάντησης αυτής, αντίστοιχα με τα πρότυπα λογοτεχνικά έργα. Η διαδικασία ξεκινά με αφήγηση ατομική, αφού κάθε νήπιο θα αναφερθεί στη μελλοντική εικόνα του εαυτού του. Στη συνέχεια όλα τα νήπια ζωγραφίζουν εμπνεόμενα από την σχετική προηγηθείσα αφήγηση του συμμαθητή τους. Τέλος όλα τα νήπια συγκεντρώνονται, ώστε να παρουσιάσουν τις ζωγραφιές τους στον ίδιο το συμμαθητή-αφηγητή στον οποίο αυτές αναφέρονται.

Καθώς στο πλαίσιο του προγράμματος τα νήπια εκφράζουν τις επιθυμίες, τις προσδοκίες, τις διαθέσεις τους αναφορικά με τον ενήλικο εαυτό τους, τα αποτελέσματα του προγράμματος θα μπορούσε επίσης θαυμάσια να αξιοποιηθούν σε έρευνες της ψυχολογίας, της κοινωνιολογίας κ. ό. κ. Για παράδειγμα, θα μπορούσαν να προκύψουν συμπεράσματα, για το κατά πόσο το επάγγελμα και ο τρόπος ζωής την γονέων επιδρούν στην εικόνα που κάθε νήπιο σχηματίζει για τον ενήλικο εαυτό του ή γενικότερα, για το κατά πόσο η εικόνα αυτή σχηματίζεται με την επίδραση κάποιου κοινωνικού ή λογοτεχνικού προτύπου.

Επισημάνσεις:

1. Όταν ξεκινούσαμε τις αφηγήσεις, ρωτήσαμε ποιο από τα νήπια θα επιθυμούσε να αφηγηθεί πρώτο τη συνάντηση με τον ενήλικο εαυτό του, θεωρώντας ότι η αρχή ίσως να φαινόταν δύσκολη σε κάποιους από τους μαθητές μας. Μας εξέπληξε το γεγονός ότι όλα τα νήπια εκδήλωσαν την επιθυμία να αφηγηθούν εκείνα κατά την πρώτη ημέρα του προγράμματος, οπότε ο παράγοντας τύχη καθόρισε τελικά την επιλογή. Προτιμήσαμε να μην ολοκληρώσουμε εκ των προτέρων τη σειρά των αφηγητών αλλά σε κάθε επόμενη συνάντηση να επαναλαμβάνουμε το ερώτημα και την αντίστοιχη διαδικασία επιλογής, ώστε να παρακολουθούμε τις τυχόν διακυμάνσεις στη διάθεση και την επιθυμία των νηπίων να συμμετέχουν. Οι αφηγήσεις των νηπίων που ακολουθούν, παρατίθενται με βάση τη σειρά που πραγματοποιήθηκαν.

2. Κατά την παράθεση των αφηγήσεων όλων των νηπίων, χρησιμοποιούμε σε κάποια σημεία έντονα γράμματα, προκειμένου να αναδείξουμε τα χαρακτηριστικότερα κατά την άποψή μας αποσπάσματα, τα οποία αναφέρονται στη συνάντηση και τη σχέση του ενήλικου με τον παιδικό εαυτό τους.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Παρατίθενται ενδεικτικά μερικά από τα κείμενα των μαθητών του κλασικού τμήματος του Πρώτου Νηπιαγωγείου Ασπροπύργου, σχ. έτους 2015-2016.

7. Ο ΜΙΚΡΟΣ ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ ΤΟΥ ΑΓΓΕΛΟΥ (Δ.)

Με το ποδήλάτο μου πηγαίνω στο σπίτι του φίλου μου, για να πούμε καφέ και να συζητήσουμε. Του μιλάω για το κόκκινο αυτοκίνητό μου, που έχει πάθει μεγάλη βλάβη σε τροχαίο με νταλίκια. Έτσι σκέφτομαι να αγοράσω καινούριο, μεγαλύτερο αγωνιστικό αυτοκίνητο. Η δουλειά μου είναι να τρέχω σε αγώνες. Ούτε φοβάμαι ούτε ζαλιζομαι κι έχω κερδίσει δύο μετάλλια. Ζητάω από το φίλο μου να με πάει αύριο με το δικό του αυτοκίνητο για να δω τους γονείς μου, που ζουν σε άλλο μέρος. Όταν φτάνουμε στο σπίτι που μεγάλωσα, οι γονείς μου έχουν πάει επίσκεψη σ' ένα γείτονα. Όμως απέξω από το σπίτι βρίσκω τον παιδικό εαυτό μου. Μου ζητά να μείνω κοντά του, επειδή αυτός δεν γίνεται να με ακολουθήσει. Βαριέται να ταξιδεύει κι ούτε θέλει να φύγει από τα παιχνίδια του. Όμως εγώ θέλω να έρθει κοντά μου. Αν είναι πάντα δίπλα μου στους αγώνες, θα είμαι πιο χαρούμενος και θα πατάω τέρμα το γκάζι. Έτσι θα παίρνω όλα τα βραβεία και τα μετάλλια.

13. Ο «ΜΙΚΡΟΣ ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ» ΤΗΣ ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ

Βλέπω τον εαυτό μου μεγάλο, σε ένα παιδικό πολυκατάστημα. Είναι Καλοκαίρι και φοράω ροζ φόρεμα με πολύ κοντά μανίκια. Ψωνίζω για τα τρία παιδάκια μου. Στο κατάστημα δουλεύω κι εγώ, πουλάω κολόνιες. Μού αρέσει πολύ να μυρίζω τις κολόνιες. Φοράω κολόνια όλη την ημέρα, αυτήν με άρωμα φράουλας, που είναι η αγαπημένη μου. Στα παιδιά μου αυτό που αρέσει πιο πολύ σε μένα, είναι η μυρωδιά μου. Ο άντρας μου έχει κομμωτήριο και πηγαίνω εκεί για να περιποιείται τα μακριά ξανθά μαλλιά μου.

Στο κομμωτήριο έρχεται μια μέρα ο παιδικός εαυτός μου. Φοράει το κίτρινο φόρεμα που ήταν το αγαπημένο μου όταν ήμουν μικρή. Είχε έρθει εκεί, για να φτιάξει τα μαλλιά της, που καλάνε όταν κοιμάται. Όταν με είδε, μού είπε πόσο ωραία είναι τα μαλλιά μου κι ότι θέλει να είναι και τα δικά της έτσι πτενισμένα. Ο άντρας μου τη χτένισε στο κομμωτήριό του και ύστερα εγώ την πήρα μαζί μου στη δουλειά, γιατί της αρέσει να μυρίζει τις κολόνιες. Από τότε βλέπω συνέχεια τον παιδικό εαυτό μου με το τηλεσκόπιο μου. Το Καλοκαίρι κάνει μπάνιο στη θάλασσα και το Χειμώνα μένει στο σπίτι που είναι μπροστά στη θάλασσα. Κάπου-κάπου έρχεται και με βρίσκει εκεί που πουλάω τις κολόνιες.

15. Ο «ΜΙΚΡΟΣ ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ» ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ (Δ.)

Είμαι μεγάλος αλλά ζω ακόμη με τους γονείς μου. Το σπίτι μου είναι μπροστά στη θάλασσα. Κάνω δύο δουλειές. Έχω ένα εστιατόριο δίπλα στο σπίτι. Εγώ μαγειρεύω λεμονάτο, μανέστρα και σούπα και εγώ σερβίρω. Η δουλειά στο εστιατόριο μού αρέσει πιο πολύ αλλά μού αρέσει και να βάφω σπίτια. Τα χρώματα που βάφω είναι το μπλε, το κόκκινο, το πορτοκαλί, το πράσινο και το κίτρινο. Μια μέρα εκεί που ψαρεύω, για να φάνε οι πελάτες μου τα ψάρια που θα πιάσω, βλέπω τον παιδικό εαυτό μου. Φτιάχνει κάστρα στην άμμο. Του λέω «εσύ δεν είσαι ο μικρός μου εαυτός;» και μου απαντάει «ναι». Είχε μπει πολλή άμμος στο παπουτσάκι του και ήθελε να τον βοηθήσω να την βγάλει. Πήρα το παπούτσι και το χτύπησα έτσι πολλές φορές με το χέρι μου πάνω από τη θάλασσα. Η άμμος έπεσε στο νερό. Ύστερα του φόρεσα το καθαρισμένο παπούτσι. Από τότε με ακολουθεί παντού. Όπου πηγαίνω να βάψω, έρχεται μαζί μου και με βοηθάει. Και στο εστιατόριο με βοηθάει, για να μαγειρεύω καλά. Και όταν πηγαίνω στην τράπεζα, πάλι με ακολουθεί. Όταν ξαπλώνω στο κρεβάτι μου, αυτός ξαπλώνει πάντα μαζί μου.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

για τη διεξαγωγή του προγράμματος

Το ενδιαφέρον για το πρόγραμμα διατηρήθηκε αδιάπτωτο σε όλη τη διάρκειά του. Η ανυπομονησία των νηπίων να έρθει η σειρά τους, ήταν τέτοια που μέχρι τη μέρα που αφηγήθηκε το προτελευταίο νήπιο, καταφεύγαμε στον παράγοντα τύχη, προκειμένου να αναδειχθεί ο αφηγητής.

Εξίσου εντυπωσιακό είναι το ότι όλα τα νήπια-ακροατές παρακολουθούσαν με τεράστιο ενδιαφέρον τις αφηγήσεις των συμμαθητών τους, γεγονός που αποδεικνύεται από την πλήρη συσχέτιση ανάμεσα στις ζωγραφιές και τις αντίστοιχες αφηγήσεις.

Στην ελεύθερη απασχόληση, που συνιστά μέρος του ημερήσιου προγράμματος, αλλά και στα κενά ανάμεσα στις προγραμματισμένες δραστηριότητες, οι ερωταποκρίσεις μεταξύ των νηπίων, οι οποίες αναφέρονταν στο θέμα του προγράμματος, αναδείχθηκε σε μία από τις προσφιλέστερες δραστηριότητες. Το νήπιο μάλιστα το οποίο ρωτούσε το συμμαθητή του για τον ενήλικο και τον παιδικό εαυτό του, υποδυόταν ότι κατέγραφε τις απαντήσεις, μιμούμενο την καταγραφή από τη δασκάλα. Οι δε ερωτήσεις ήταν πλήρως σχετικές με τις απαντήσεις που είχαν προηγηθεί. Είναι δε αξιοσημείωτο ότι τα νήπια παίζοντας με τους συμμαθητές τους, απαντώντας, χρησιμοποιούσαν εναλλακτικές εκδοχές, τις οποίες συνόδευαν συχνά και με σχετικά σχόλια, όπως «θα πω τώρα αυτό, που δεν θα το πω στην ιστορία μου».

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

για το περιεχόμενο των αφηγήσεων

Τα νήπια δεν επηρεάζονται από τις προηγηθείσες αφηγήσεις συμμαθητών τους. Ωστόσο επιλέγουν κατά ένα μεγάλο ποσοστό την παραλία ως τόπο συνάντησης με τον παιδικό εαυτό τους, πιθανόν κατά το λογοτεχνικό πρότυπο. Είναι δε αξιοσημείωτη η αβίαστη προσαρμογή αυτής της συνάντησης στο εκάστοτε πλαίσιο της αφήγησης.

Ως προς την αιτία της συνάντησης των νηπίων κατά την ενηλικίωσή τους με τον παιδικό εαυτό τους, υπάρχει στις αφηγήσεις τους μεγάλη ποικιλία. Στις περισσότερες περιπτώσεις ο παιδικός εαυτός προσέρχεται στον ενήλικο, για να καλύψει κάποια δική του ανάγκη, για να αναζητήσει προστασία ή βοήθεια. Σε μερικές άλλες η συνάντηση γίνεται τυχαία, χωρίς ιδιαίτερο λόγο, ωστόσο την απολαμβάνουν εξίσου και ο μικρός και ο μεγάλος εαυτός. Τέλος, σε ορισμένες αφηγήσεις αυτό που φέρνει τον παιδικό εαυτό κοντά στον ενήλικο, είναι το ενδιαφέρον ή ο θαυμασμός του πρώτου για τα επιτεύγματα του τελευταίου.

Τα νήπια στο σύνολό τους προτιμούν να δίνουν στους φανταστικούς συζύγους τους τα πραγματικά ονόματα των γονιών τους. Ειδικότερα δε ως προς την οικογενειακή κατάσταση είτε των ιδίων είτε των συμμαθητών τους, επιλέγουν να αποδίδουν στις φανταστικές κατοπινές τους οικογένειες, στοιχεία της δικής τους οικογένειας και μάλιστα διατηρούν τις ιδιαιτερότητες που ισχύουν κατά τη στιγμή της αφήγησης. Για παράδειγμα, νήπιο του οποίου η μητέρα έχει γεννήσει κοριτσάκι πριν λίγες εβδομάδες, επιλέγει, παρουσιάζοντας στην αφήγησή του τη δική του μελλοντική οικογένεια, να έχει πρόσφατα αποκτήσει μια κορούλα. Επίσης, άλλο νήπιο, του οποίου η μητέρα εγκυμονεί το τρίτο παιδί της, ζωγραφίζει στη φανταστική μελλοντική οικογένεια της συμμαθήτριάς του, το ένα από τα τρία παιδιά μέσα στην κοιλιά της κ.ο.κ.

Αναφορικά δε με το επάγγελμα, η συσχέτιση ανάμεσα στο φανταστικό που επιλέγεται από τα νήπια για τον ενήλικο εαυτό τους με τα πραγματικά των γονιών τους, είναι επίσης σημαντική ωστόσο όχι του ίδιου μεγέθους με την οικογενειακή κατάσταση.

Δεν λείπουν και οι «εκπλήξεις», οι περιπτώσεις δηλαδή κατά τις οποίες η γενικότερη εικόνα των νηπίων για τον μελλοντικό ενήλικο εαυτό τους δεν συνδέεται καθόλου με τα τωρινά χαρακτηριστικά τους ή με αυτά του υπάρχοντος οικογενειακού τους πλαισίου.

ΕΛΕΝΗ Α. ΗΛΙΑ